

Lesbrief

Kwaliteit van leven bij vergevorderde dementie (Helpende)

Dit project maakt deel uit van de campagne DementieEnDan en is onder andere tot stand gekomen in samenwerking met:

ROC Midden Nederland, Koning Willem I College, ROC Mondriaan, MBO Utrecht en ROC Aventus

Auteurs:

Josephine van der Laan, Ilse Hartgers, Paul Bocken, Ceciel de Bruijn, Yvonne Vullingsh en Nicolet Destrée

Kwaliteit van leven bij vergevorderde dementie (Helpende)

Domein

Het mentale welbevinden van de cliënt als persoon

Clip

Clip 14 'Kwaliteit van leven'

Toelichting

'Zorgen voor de kwaliteit van leven' kan veranderen in ernstige 'zorgen om de kwaliteit van leven', vooral als de cliënt als gevolg van het voortschrijden van het ziektebeeld niet meer in staat is om zich met woorden uit te drukken. Het zijn twee verschillende betekenissen van het woord 'zorgen', beide betekenissen zijn de hele tijd voelbaar in de dagelijkse omgang met cliënten. In deze opdracht is er aandacht voor beide aspecten van 'zorgen'.

Daarbij maken we niet alleen gebruik van het 'tweeluik'. Je gaat ook naar een heel ander filmfragment kijken. Dat is een filmpje over een les die wordt gegeven aan een internationale klas met studenten. Deze studenten houden zich bezig met de vraag 'wat is goed om te doen bij gevorderde dementie'. Die les wordt gegeven door prof. dr. R.T.C.M. Koopmans, Specialist Ouderengeneeskunde, de Waalboog in Nijmegen.

Beginsituatie

Helpende zorg en welzijn niveau 2, leerjaar 2

Vaardigheden

Voor deze activiteit doet de student een beroep op reflectievaardigheden

Kenniselementen

Kennis van het begrip 'kwaliteit van leven' en de verschillende onderdelen ervan.

Leerdoelen

De student kan onder woorden brengen waaruit de eigen kwaliteit van leven is opgebouwd.

De student kan signalen van cliënten opvangen die kunnen doen denken aan een wankelende kwaliteit van leven van die cliënt.

Werkvorm

In lesgroep (te overwegen valt een halve lesgroep)

Hulpmiddelen

Eventueel flappen en stiften, andere manieren om uitkomsten uit te wisselen (smartboard etc.)

Bronnen

* Op de website van Zorgstandaarden is de zorgstandaard dementie te vinden: <http://www.zorgstandaarden.nl/> ; zie echter ook http://www.vilans.nl/docs/producten/Definitieve_Zorgstandaard_Dementie_1...

Voor de publieksversie met 'Tien voorwaarden voor goede dementiezorg' zie http://www.vilans.nl/docs/producten/AN_Brochure_Goede_Zorg_Dementie.pdf

Uitvoering opdracht 'Kwaliteit van leven bij vergevorderde dementie'

Bronnen

De docent kan je eventueel vertellen waar achtergrondinformatie te vinden is.

1. Het tweeluik 'DementieEnDan';
2. Clip 14: 'Kwaliteit van leven'

Vorbereiding

Je hebt het tweeluik 'DementieEnDan' bekeken.

Een veel gebruikte definitie van 'Kwaliteit van leven' is die van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO), die gebruikt wordt in een meetinstrument, de WHOQOL (World Health Organization Quality of Life). Deze definitie is, vertaald: 'de perceptie van personen van hun positie in het leven, gezien tegen de context van culturele- en waardesystemen waarin zij leven, in relatie tot hun doelen, verwachtingen, standaarden en interesses.'

Je kunt het ook zo zeggen: hoe ziet iemand zichzelf in het leven als hij daarbij met name denkt aan zijn achtergrond, zijn waarden en normen, zijn doelen, verwachtingen en interesses.

Instructie

De docent begeleidt jullie door de volgende stappen en leidt, waar nodig, het gesprek.

1. Ga in je herinnering na wat je van het tweeluik 'Dementie en Dan' is bijgebleven als momenten waarop de kwaliteit van leven duidelijk het onderwerp was. Beschrijf deze voorbeelden, met daarbij wat je met name raakte. Wissel dit onderling uit (in tweetallen of kleine groepjes)
2. De volgende stap is dat je voor jezelf opschrijft waaruit jouw kwaliteit van leven is opgebouwd, waar die kwaliteit uit bestaat. Gebruik daarbij de indeling van de vier domeinen, net zoals je die toepast in het zorgleefplan. Je kunt dit voor jezelf doen. Het kan ook heel goed door elkaar te bevragen en van elkaar die gegevens te verzamelen. Houd je theorie over de vier domeinen bij de hand.
3. Als dementie voortschrijdt komt de kwaliteit van leven onder de druk te staan en neemt het risico op lijden toe. Bekijk nu clip §4 'Kwaliteit van leven' vanaf het begin tot aan het moment dat de muziek ophoudt.
 - wat roepen deze beelden bij je op? Vertel dat in de groep en onderbreek elkaar daarbij niet.
 - wat kun je voor deze persoon onder deze omstandigheden blijven betekenen?
 - reageer op de volgende stelling: In een gevorderde fase van dementie is het altijd zaak om iemand die dementieert te volgen in het proces. Om in dat volproces genoeg te blijven betekenen moet je daarvoor ook dingen van jezelf loslaten.
4. Kijk nu verder naar hoe in het gesprek in de clip gereageerd wordt op de kwaliteit van leven. De gespreksleider brengt een nieuw probleem naar voren: de cliënt vertoont afweergedrag bij eten en drinken. Stop de clip op het moment dat de gespreksleider dit probleem heeft aangekaart.
 - op welke verschillende manieren kun je het beschreven gedrag (afwenden, hand wegslaan, vocht uit de mond laten lopen) begrijpen en uitleggen?
5. Beluister nu het gesprek dat volgt naar aanleiding van het afweergedrag. Luister naar de overwegingen die genoemd worden.
 - maakt de cliënt zijn wil duidelijk? En als dat zo is, wat moeten we daar dan mee?
 - is het niet genoeg om te stellen dat het voor hem een onprettige situatie is, misschien wel bedreigend en moet je je handelen dan niet daarop afstemmen?

Verwerking

Je hebt met elkaar verschillende stappen genomen en met elkaar uitgewisseld. Schrijf als slot voor jezelf twee dingen op:

- wat is voor jou de relatie tussen je eigen visie op je eigen kwaliteit van leven en die van de cliënt?
- wat gaat deze les betekenen voor jouw handelen?

Eindresultaat

Een geschreven antwoord op de twee verwerkingsvragen.